

Budapest

VIII., József-körut 29.

KITARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ EGYESÜLET HETILAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

Előfizetési díj:

Helyben és vidéken postaküldéssel . . . . 12 korona.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál* 2000 koronára vannak biztosítva.

A »Kitartás« című jótékonyági egyesület alapszabályait a nagymagyar királyi Belügyminiszterium 49.452/902. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnök: *benedekfalvi Dr. Luby Gyula* máv. felügyelő és ügyész.

g a z g a t ó k : *Kubik Béla* orsz. képviselő, *szigeti Barthos Andor* m. k. kereskedelemügyi titkár, *Fábián Lajos* mérnök, *Horváth István* mozdony-főszereelő, *Vécsey Frigyes* máv. altiszt, *Sándor Márkus* máv. főkalauz.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények kivonata.

Az alapszabályokban meghatározott feltételek mellett az egyesületi tagok a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Minden tag 60 éves koráig 4000 korona erejéig van baleset ellen biztosítva, még pedig:

a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona erejéig,

b) baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalék szerinti összeg erejéig.

2. A második évtől kezdve a tag nevének vagy kedvezményezettjének fokozatosan 2000 koronáig emelkedő halálzársági segély fizetetik ki. Maga a tag, nevének elhalálozása esetén, fokozatosan 500 koronáig emelkedő segélyben részesül.

3. 15 évi tagság után a tag 1000 koronáig terjedhető előleget kap még életében, mely a halálzársági segélybe annak idején betudatik.

4. Minden tag a belépéstől kezdve úgy peres, mint perenkívüli ügyekben az egyesület ügyészsége által díjtalanul képviseltetik.

5. Az egyesület »Kitartás« című hetilapja minden tagnak már a belépéstől kezdve díjtalanul megküldetik.

Mindeme kedvezmények fejében az ezentúl belépő új tagok, ha belépésük alkalmával 30-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 koronát, ha belépésük alkalmával 38-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 korona 40 fillért, és ha 44-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 4 koronát fizetnek tagsági díj címén.

Beiratási díj egyszer s mindenkorra 2 korona.

Aki 44 éves elmúlt, az tagnak többé fel nem vétetik.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

„Kitartás“ kölcsönösen segélyező orsz. egyesületünk

1903. évi május hó 24-én délután 2 órakor tartja meg a »József főherceg«-szálloda földszinti nagytermében (Budapest, VIII. ker., Kerepesi-ut és Köztemető-ut sarkán, a keleti pályaudvar közelében)

IV. ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

melyre ezennel egyesületünk összes képviselőit meghívjuk.

E célra külön meghívókat nem bocsátunk ki. Felkérjük mindazon képviselőinket, kik ezen közgyűlésen személyesen nem vehetnének részt, hogy a csatolt meghatalmazást két tanu előttemezése mellett aláírva hozzánk mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzleti év eredményéről.	7. A jövő évi költségelőirányzat.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.	8. A kereskedelmi és váltó-törvényszék 46380/902. számú végzésének tárgyalása.
3. A felmentvény megadása.	9. Az alapszabályok módosítása.
4. Az egyesületi képviselőknek választás utján való kiegészítése.	10. Egyéb indítványok tárgyalása (melyek az alapszabályok 17. §-a értelmében írásban adandók be).
5. A felügyelő-bizottság választása (3 rendes és 3 póttag).	
6. A szerkesztőségnek beolvasztása az egyesületbe.	

Az alapszabályoknak 17. §-ban említett és a 18. §. szerint megválasztott képviselők, kik tagsági díjaikkal hátralékban vannak, a 12. §. értelmében tagsági jogukat nem gyakorolhatják, tehát a közgyűlésen sem felszólamlási, sem pedig szavazati joggal nem bírnak s ennek folytán felkérjük, hogy a közgyűlésen résztvevők a folyó évi április havi tagsági díj lefizetéséről szóló nyugtáikat magukkal hozzák, mert csak ezek előmutatása esetén bocsáttatnak a közgyűlési terembe, nehogy idegenek vagy illetéktelen emberek oda betolakodjanak. — A többi egyesületi tagokat, t. i. azokat, kik nem egyesületi képviselők, szintén szívesen látjuk a közgyűlésen.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek.

Lapunk 20. számában kimutatott segélyösszeg ... .. 53.650 korona.

Ujabb segélyek.

2597. Weisz Ferencz, kapus, Budapest, a neje halála után ... .. 150 korona.
2767. Werner Dániel, máv. vonatmálházó, Zágráb, a tag halála után ... .. 1000 »

Balesetsegélyek.

Lapunk 20. számában kimutatott segélyösszeg ... .. 20.856 korona 66 fillér.

Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzleti év eredményéről.

Egyesületünk célja alapszabályaink 1. §-a értelmében a jótékonyág gyakorlása, valamint a tagoknak kölcsönös támogatása és segítése.

Az alábbiakban van szerencsénk számszerű adatokkal kimutatni, hogy a lefolyt üzleti évben az egyesület mennyiben és mily eredménnyel felelt meg a maga elé kitűzött hivatásának. A befolyt tagsági díjaknak miként való felhasználása és hováfordításáról az alábbi mérleg nyújt kimerítő felvilágosítást. E szerint:

tagsági díjakból befolyt	57856.— K
a szerkesztőség átalánya	21130.48 »
összesen	78986.48 »

Kiadások:

személyzet javadalmazása	9520.— K	
postaköltségek	474.19 »	
házbér, fűtés, világítás, terjesztés stb.	6635.02 »	
halálozási segélyek	28750.— »	
szerkesztőség	21130.48 »	66509.69 K
marad megtakarítás	12476.79 »	
a múlt évi tartalék alap	28792.52 »	
berendezés	2790.— »	
összesen	44059.31 K	

Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy a szerkesztőség maga is nagyban hozzájárul a sors csapásai által sújtott tagok vagy hozzátartozók nyomorának enyhítéséhez az egyesületi lappal kapcsolatos baleset-biztosítás által. Ezen a címen ugyanis eddig **20856 K 66 f.** fizetett ki tagjainknak.

A fenti 44059 K 31 f. egyesületi vagyonnal szemben tekintetbe jönnek most már az egyesület megalakulása óta kifizetett halálsegélyek.

Ezeknek az összege maga kitesz	52200.— K
és hozzáadva a fenti balesetsegélyeket	20856.66 »
egyesületünk aránylag rövid fennállása	
óta is már	73056.66 K

segélyeket fizetett ki, miből eléggé kiviláglik, hogy az egyesület vezetősége egyetlen alkalmat nem mulasztott el, midőn arról volt szó, hogy a tagok jogos érdekei csorbát ne szenvedjenek. Fenti számok egyszersmind fényes tanúságot adnak egyesületünk életképességéről és szilárdságáról.

Megjegyezzük azonban, hogy további eredményes működésünknek mind szélesebb körökre való kiterjesztése nemcsak a mi munkásságunktól, hanem a tagoknak szorgalmától is függővé van téve; mert egyesületünk terjesztési célokra nem szánhat oly összegeket, mint más hasonló, de tisztán nyereszkedésre alakult szövetkezetek, hanem a tagok közreműködésére is van szüksége, kik saját érdekükben is már hivatva vannak, ezt a célt szem előtt tartani, mert meg vagyunk győződve róla, hogy látva az eddigi eredményeket, ezentul még sokkal nagyobb buzgalommal fognak hozzájárulni a taglétszám szaporításához, mint eddig.

Az egyesületi vagyon kezeléséről a felügyelőbizottság ad felvilágosítást, mely köteleességszerűen úgy a pénztárt, mint a könyveket gyakori vizsgálat alá vette s amint azt alábbi jelentésével igazolja,

a könyvek vezetését helyesnek, a pénztárt pedig számszerűleg mindenkor rendben találta.

Egyesületünk választmánya nagy és elismeréseméltó munkát végzett ebben az évben. Éber figyelemmel kísérte az egyesület működését minden ágában és üdvös javaslatokkal állott elő, melyek egyesületünk felvirágozására mulhatlanul szükségessé voltak, miért is azokat az igazgatóság részben már megvalósította, részben pedig a közgyűlés hozzájárulását kéri azok megvalósításához.

Ezek közt elsősorban a szerkesztőségnek az egyesülethez való viszonya volt megváltoztatandó. Amint a fenti adatokból kitűnik, a szerkesztőség kvótája tetemes összeget képvisel ugyan, de hivatásának az egyesülethez való jelenlegi viszonyában még sem felelhetett meg teljesen, mert terhei sokkal nagyobbak voltak, mint amennyire számított; mindamelllett egyesületünk vagyonából erre a célra még sem lehetett többet áldozni és szükségessé vált, hogy ezeket a nehézségeket célszerűbb kezelés által megszüntethessük. Sikerült is ennek a módját megtalálni abban, hogy az egyesület saját kezelésébe veszi a szerkesztőséget, miáltal az egyesületi vagyon tetemes gyarapítása éretik el.

Ebből kifolyólag az egyesület belső kezelése is más alapokra fektetett olyformán, hogy az ügyvezetés el lett választva az egyesületi képviselőtől és ezzel kapcsolatosan a személyzeti kiadások is jóval kisebb összegeket igényelnek, mint a lefolyt évben. Megjegyezzük azonban, hogy a vezetőségnek nem róható fel hibául, hogy eddig nem volt képes a költségeket apasztani, mert ez a dolog természetében rejlett; de érdeme van abban, hogy az eddig egymástól elválasztott, de lényegében egybetartozó egyesületi és szerkesztőségi működést összevonva, képes volt a személyzeti és dologi kiadásoknál tetemes megtakarítást biztos kilátásba helyezni, mely a következő években még inkább fokozódik, ha az átmeneti kiadások megszűntek.

A jövő évi költségelőirányzat tehát az előrebocsájtottak után következőképp alakul:

Személyzeti kiadások	7200.— K
Dologi kiadások	20635.— »
Halálozási segélyek	28750.— »
összesen	56585.— K

Ezzel szemben a múlt évi bevételt alapul véve	78986.48 K
levonva a fenti kiadásokat	56584.— »
marad megtakarítás	22401.48 K
a tavalyi	12476.79 »
szemben tehát	9924.69 K-val

több vagyis majdnem a kétszerese az előbbinek. Ha azonban számba vesszük, hogy a költségek apasztásának lehetősége ezzel még nincs kimerítve, a nagyobboldása azonban minden tekintetben meggátolva, akkor már ebből is azon meggyőződést meritheti a tisztelt közgyűlés, hogy a logikomolyabb igyekezetet fejtjük ki, miszerint mindnyájunk által kitűzött azon cél felé haladjunk, melynek végeredménye a tagok és családjaik jövőjének kellő biztosítása.

A fent említett üdvös intézmények életbeléptetése az alapszabályoknak némi módosítást is maga után vonja; de szükséges azon szakaszoknak módosítása illetve világosabb szövegezése is, melyek a tagok jogairól és kötelezettségeiről, továbbá a választmánynak hatásköréről és végül a halálozási segé-

lyek kifizetésének módozatairól szólnak, nehogy ismét oly kérdések merüljenek föl, melyeknek helyes eldöntéséhez a törvényszerű támpontok hiányoznak. Szükségessé vált az alapszabályoknak módosítása azért is, mert a keresk. és váltó törvényszéknek 46380/902. számú végzése szerint mi is — mint minden más biztosítással foglalkozó társaság — kötelesek volnánk 200 ezer korona ovadéket letenni. Tekintettel arra, hogy az erre vonatkozó tárgyalások még nincsenek befejezve, és mert az alapszabályoknak ugy ezen, mint a fenti irányban való módosítása beható és alapos megfontolást és tanulmányozást kíván, ezen irányban való munkálkodásunkat jelenleg csak bejelentjük a tisztelt közgyűlésnek, míg az ebben való végleges döntés megtételére egy később összehívandó rendkívüli közgyűlés lesz csak hivatva.

Tisztelt Közgyűlés! Még a legridegebb bírálat

sem szólhat ellenünk, ha fontolóra veszi azokat a nehéz viszonyokat, melyek között a lefolyt évben működünk. A mindenkire egyaránt ránehezedő mostoha anyagi állapot, az általános üzleti pangás és a nagy munkahiány a mindennapi kenyeret is kétségessé tette, nem még hogy az emberek legtöbbjének arra is juttatott volna, hogy a jövőjét biztosítsa! Mindezek dacára mégis eredményt értünk el, mert a belénk helyezett bizalomnak megfelelni akarván, semmi fáradságot sem kiméltünk, hogy az utunkban álló nehézségeket leküzdjük és egyesületünk életképességét megszilárdítsuk.

Budapest, 1903. május hóban.

A „Kitartás” egyesület igazgatósága.

Tartozik		Tagsági díj számla				Követel			
1903.	30	Hivatalnok fizetés számlának	9520	—	1903.	30	Pénztár számlától	57856	—
>	>	Posta számlának	474	19					
>	>	Költség	2947	85					
>	>	Beszédési díj	715	68					
>	>	Nyomatvány	769	20					
>	>	Orvos	200	—					
>	>	Házbér	1200	—					
>	>	Terjesztés	802	29					
>	>	Halálózási tartalékalap számlának	41226	79					
			57856	—				57856	—

Tartozik		Halálózási tartalék-alap számla.				Követel			
1903.	30	Betegsegély számlának	1427	50	1903.	30	Pénztár számlától	31537	78
>	>	Halálózási segély számlának	28750	—	>	>	Tagsági díj számlától	41226	79
>	>	Mérleg	44059	31	>	>	Kamat számlától	1472	24
			74236	81				74236	81

Tartozik		Mérleg számla.				Követel			
1903.	30	Pénztár számlának	3537	03	1903.	30	Halálózási tartalék-alap számlától	44059	31
>	>	Pesti Hazai Első Tkp. Egyesületnek	32646	17					
>	>	Orsz. Központi Filler-Szövetkezetnek	5086	11					
>	>	Irodai berendezés számlának	2790	—					
			44059	31				44059	31

A könyvelésért:

Schlesinger Vilmos.

Horváth Antal
felügy. biz. tag.

Simon József
felügy. biz. tag.

Gombás Károly
felügy. biz. tag.

Tisztelt Közgyűlés!

Alulírottak, mint a »Kitartás« kölcsönösen segélyező országos egyesület felügyelő-bizottsága, tisztelettel jelentjük, hogy az alapszabályok és a kereskedelmi törvény értelmében reánk rótt kötelességünkhöz híven az 1902–3. évi üzlet igazgatását és az ügyvitelt figyelemmel kísértük és minden ágában ellenőriztük.

Az egyesület könyvei a szabályoknak megfelelően vannak vezetve és ezzel kapcsolatosan a pénztár kezelése sem esett kifogás alá. Az elszámolásoknál azonban azt tapasztaltuk, hogy a portó költségekre és irodaszerekre túlnagy összegek adtak ki. Erre nézve a tételes vizsgálat folyamán meggyőződünk arról, hogy a szerkesztőség szükséglete is ezekben bennfoglaltatik, ami az alapszabályok erre vonatkozó rendelkezésével ellenkezik ugyan, de miután az egyesületi elnök és titkár által utalványoztattak, részünkről nem hiányoltattak meg. Ugyanez a megjegyzésünk a leltár beszerzési számlán előfordult 570 korona (írógép) tételnél és a lakbérnek fűtés- és világításnak az egyesület számláján való részbeni elszámolásánál is.

Kérjük a tisztelt közgyűlést, méltóztassék az előterjesztett zárszámadást — melyet a mai napon behatóan megvizsgáltunk és annak tételeit a főkönyv és részlet könyvekkel pontról-pontra megegyezőkné és az okmányok betekintése után teljesen rendben levőknek találtunk — elfogadni, annak minden pontjához hozzájárulni és úgy az Igazgatóságnak, mint pedig nekünk az elmúlt üzleti évre vonatkozólag a felmentvényt megadni.

Jelen közgyűlés napjával megbízásunk véget ér, miért is a belénk helyezett bizalmat megköszönjük, és tisztségünket a tisztelt közgyűlés rendelkezésére bocsátjuk.

Budapesten, 1903. május hó 12-én.

Gombás Károly

felügy. biz. tag.

Horváth Antal

felügy. biz. tag.

Simon József

felügy. biz. tag.

A madáréletről.

Valamennyi madár közt csak egy van, a melyik nem fészkel maga, hanem más madarak fészkebe rakja le tojásait. Mindenki tudja, hogy ez a kakuk. A kakuk is vándor madár és rendszeren ápril havában érkezik meg hozzánk Egyiptomból, majdnem ugyanakkor, mikor a csalogány énekelni kezd. A kakukot ritkán látni szabad helyen; az erdők szélein tartózkodik a vadalma- vagy cseresznyefákon, ritkán hagyja el rejtek helyét, legfeljebb ha eledel után lát. Ez rendszeren gilisztákból, hernyókból és apró madarak tojásaiból áll. A kakuk a madárfészkek nagy pusztítója. Jól lakomázik más madarak tojásain, mintha csak az ő számára tojták volna. A verebek, ha észre veszik, rátámadnak és igen nagy csiripolást visznek véghez, de közel mégsem mernek hozzá jönni, mert a kakuk félelmesebb ellenség ám a bagolynál. A legkülönösebb azonban, hogy azok a kis madarak, melyek a kakukot annyira gyűlölik, leginkább járulnak ezen faj megörökítésére,

mert a kakuk tojást ott hagyják maguknál és még nagyobb gondját viselik annak, mint saját tojásainak, melyeket az idegenért némelykor egészen elhanyagolnak.

Már Buffon volt az, ki erre nézve tapasztalatokat tett. A kakuk teljesen elkészített fészket keres fel. Bevárja, míg a nőtény madár pár percze oda-hagyja fészket. Ilyenkor csőre közé veszi saját tojását s azzal a berendezett fészkekbe röpi és tojását vigyázva elhelyezi. A fészkelő madár nem ismeri meg, hogy a tojást nem maga tojta. Murs híres természettudós, hi hatvan éven át mindig a madarak életét tanulmányozta, számtalanszor volt tanuja a kakuk ravaszágának. Még senki sem látta, hogy madarak az így becsempészett tojást kidobták volna, sőt, ha a tojásból a kis kakuk kikelt, annak még inkább viselik gondját, mint a maguk kicsinyeinek. Pedig a kakukfi e dédelgetést alig érdemli.

És a csempész kakuk! Miután elkövette bűnét, nyugodt lélekismerettel elröpi, semmi gondja többé gyermeke jövőjére. Magának az öröm, másoknak a fáradság; ez ennek az önző szárnyasnak bölcsészete.

A csempészés megtörténte után, a vörösbecgy, a rigó, a pintyőke, a veréb s a többi apró madár nem tesz különbséget fogadott és saját gyermekei közt. A tojásokat egyaránt költi ki. Rendszeren épen a kis kakukfi az, a mely legelőbb buvik ki tojáskérgéből. Némelykor oly nyughatatlan, hogy a többi még ki nem költött tojásokat egymás után kidobja maga mellől. Némelykor, ha az apró madárkák már ki is keltek, de nem viselik magukat, mint a kakukfinak tetszik, ezeknek hasuk alá buvik és úgy löki őket ki a fészkekből. Az anyától azt lehetne várni, hogy a garázda betolakodót ezért meg fogja fenyeíteni. A világért sem, valóságos majomi szeretetet tanusít iránta, dédelgeti, szeretettel, gyöngédséggel halmozza el, hihetőleg nagyobbak, szebbnek, erősebbnek és okosabbnak tartja a többiekénél, és az lesz és marad az ő kedvence. A kakuk nemsokára annyira megnő, hogy nagyobb fogadott szülőinél. Még ezek szerencséjüknek tarthatják, ha valami keveset hagyott meg a neki hozott eledelből. Hogy, ha mielőtt örökségét átvénne, nem fojtotta meg nevelői egyikét vagy másikát. Kevés szóval a kakuk életét így lehet leírni: a nőtény kakuk jó szerencsére tojik, megmenekül tojásaitól, mint azt láttuk, ezután pedig visszatér csavargó életmódjához. A madarak e gyöngeségét idegen kicsinyeik iránt alig érthetni, de a tények szólnak s azokat nem lehet eltagadni.

A kakukon kívül még a veréb is, mely különben maga készíti el fészket szalmából, mohból, fűből, toll és még nyulbőr hulladék szőről is, de ha hozzá juthat, igen szeret már kész fészkekbe betolakodni, jelesül fecskékhez. A fészkek törvényes tulajdonosai ilyenkor nagy zajt csapnak és össze-csöditik a többi fecskéket, de a veréb, mely erősebb a fecskénél, igen gyakran olyanokat vág csőrével támadóira, hogy megmaradhat bitorlott birtokában. De a veréb legalább bátorságát, vitézségét tanusítja, míg a kakuk mindent lopva tesz s a világért sem merne szembe szállani nálánál még apróbb madarakkal sem, melyek ha ismernék gyávaságát, bizonyosan megtámadnák, de nagysága elijeszti őket.

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

A rejtelmes sziget.

Regény. Irta: Verne Gyula, átdolgozta: Szász Károly.

(Folytatás.)

Cyrus néhány nap alatt elkészíté az építendő hajó tervét, rajzát, méreteit. Kiválasztották az anyagot: jelesen a fákat, melyeket e végből ki kelle vágniok. A szil fölött elsőséget adtak a bár puhább, de könnyebben hasítható s annál fogva könnyebben is feldolgozható fenyőnek. A törzseket közös erővel vágták ki, de a további munkát — mivel a kedvező évszak visszatéréseig úgy is több hónapi idő volt — Cyrus és Pencroff ketten vállalták magukra. Spilett és Harbert vadászattal s élelmi szerek beszerzésével, Nab és segéde Jupe pedig a házi munkával bizattak meg.

A mérnök és tengerész nem gyorsan, de biztosan haladtak munkájokban. A hajó 35 láb hosszúra és kilencz láb szélesre volt tervezve. Sülyedési mélységét hat lábra számították. Az egésznek fedélzete kellett hogy legyen, a tökéletesen fölszerelt hajók módja szerint, s derekában egy nagyobb terem, két szoba, továbbá raktár s a szükséges helyiségek.

A fenyőt, pontosan kimérve, kellő hosszúságu gerendákra fűrészelték, majd deszkákra hasították fel, s mindent az előre elkészített rajzok szerint csináltak. Pencroff, ki tengerészszé léte előtt egy ácsműhelyben legénykedett volt, nagyon kezére járt mindenben a mérnöknek, a ki a maga részéről tökéletes volt a hajóépítés elméletében.

Igy minden a legjobb nyomon haladt arra, hogy a következő októberben nagyobb utra szállhassanak, mint a minőt eddig kis csónakjukon tehettek.

Hatodik fejezet.

A termés. A Pencroffnak szánt meglepetés. A czethal. Az első pipa-dohány. A fogoly albatrósz. Szerencsés utat.

Pencroffot csak egy dolog vonhatta el, az is csak egy napig, a hajóépítés munkájától: a termés letakarítása. Aratás és cséplés s a gabona felmérése: mindössze csak egy napot vett igénybe. Ezuttal öt mércze buzajok termett.

— Öt teljes mércze! — dicsekedett Pencroff.

— Egy mérczére százharmincezer szemet számítva, ez hatszázötvenezer szemet teszen, — számítá ki Harbert.

— S ezt most, egy kevés tartalék hijján, mind elvetjük.

— Ugy van Pencroff, — mondá Smith Cyrus, — és ha ismét ily arányban terem, lesz négyezer mércze buzánk.

— Abból aztán süthetünk kenyeret.

— Majd sütünk is.

— De előbb örölni kell, malmunk pedig nincs.

— No bizony: hát építünk malmot.

Ebben Pencroff megnyugodott; mert tudta, hogy a mit Cyrus mond, az meg is lesz, a mit ő feltesz magában, s a mihez hozzá fog, az tökéletességre is megy.

A föld, természetesen sokkal nagyobb, mint a mi eddig szántás alatt volt, már pompásan el volt

készítve, s Pencroff másnap reggel be is vetette. Azzal ismét visszatért a hajóépítéshez.

Spilett Gedeon és Harbert időközben mindig az erdőket járták, a telep élelmezése érdekében. Az erdő mindenütt szép és csábitó, különösen az őserdő, hol nincs nyom s a sűrűségben, a kuszó növények hálózata s a kidőlt agg törzsek között, úgy kell törtetni az utat. A hegyek és dombok kanyarulatai, az árkok, a verőfényesebb és az északos helyek mind külön-külön növényzettel bírnak, s a természetvizsgáló, sőt az egyszerű szemlélő is minden lépten új meg új táplálékot talál tudvágyának és kíváncsiságának.

A vadászat is gyakran jutalmazó volt. Számos eddig előttök ismeretlen állatot ejtettek el, melyet csak később, bővebb vizsgálat után birtak egyik vagy másik rendbe és családba besorozni.

Egy alkalommal Spilett, mintegy ötven lépéssel megelőzve Harbertet, egy kis tisztásra ért, melyre a fák gyérebb volta miatt, némi verőfény esett. Egyszerre meglepte az erős illat, mely bizonyos növényekből áradt, melyek egyenes száron, körül hengeralakuan emelkedő széles levelekkel, fürtös virágzattal s igen apró magvakkal bírtak. A hirlapíró egy párt tövestől kitépett, és az odaérkező Harbertnek elibe menve, messziről mutatta.

— Látod ezt, Harbert? Ismered-e?

— S hol találta ön e növényt, Spilett ur?

— Itt, ezen a tisztáson.

— Na Spilett ur, ezzel a lelettel örökös halálra kötelezte le a derék Pencroffot!

— Hát csakugyan dohány ez?

— Az ám, s ha nem is valami kitünő minőségű, de azért dohány.

— A jó Pencroff boldog lesz!

— De tudja mit gondoltam, Spilett ur, ne szóljunk felőle semmit, hanem szedjük egy csomó levelet, szárítsuk meg, készítsük el — s ha megvan, kínáljuk meg egyenesen töltött pipával!

E jó ötlet kivitele két hónapot vett ugyan igénybe; de az öröm ezt bőven megjutalmazta. Oly vigyázva vitték be a szedett leveleket, mintha ók csempészek, Pencroff pedig a legszemesebb fináncz lett volna. A szárítást s egyéb készítési eljárást is egészen titokban folytatták, t. i. Pencrofftól, mert a többi mind tudott róla. Pencroff pedig egész nap a hajóépítésnél volt, s csak ebédre jött hazá.

Még egy izben mégis félbe hagyta a munkáját. Május elseje volt. Néhány nap óta, mintegy két-három tengeri mérföldnyire a Lincoln-szigettől egy óriási állatot pillantottak meg, a vizen uszva. Semmi kétség, hogy czet és pedig a legnagyobbak közül való.

— Ez pompás fogás volna! — mondá a tengerész, mikor a fölfedezést hirül adták neki — Szeretném, ha szigonnyal kerülhetnék neki.

— Azt magam is szeretném látni, — mondá Spilett. — Ámbár csodálom, hogy ily szélességi fok alá czethal tévedhessen.

— Miért ne? — Viszonzá Harbert. Sőt épen azon részén vagyunk a Csendes-óceánnak, melyet az angol hajósok *Whale field*nek (czet-mező) neveznek; itt, Ujzeeland és Délamerika közt szoktak a déli sark czethalai összegyülekezni.

Pár napig a nagy állat el sem tűnt szemeik

elől; mintha a víz hajtotta volna csöndesen a sziget felé. Egyszerre — a fentemlített napon — egészen a sziget közelében, egy zátonyon fennakadni látszott. A tenger épen dagályban volt, s a czet még sem tett semmi erőfeszítést, hogy fennakadásából meneküljön. Mikor az apály bekövetkezett s a szörnyeteg egészen szárazon maradt: megértették a dolgot. A czet dögölve volt, s oldalából egy nagy vasszigony meredt kifelé.

— Hát czethalászok is vannak a környéken! — kérde csodálkozva Spilett.

— Az nem következés, — felelte Pencroff. — Volt rá eset, hogy a czethal ezer tengeri mérföldnyire is elvitte oldalában a szigonyt, míg lassanként elvérzett s megdöglött. Talán, a halászok szokása szerint, a szigonyra föl lesz írva a kikötő és a hajó neve, a honnan való. — Valóban, mikor Pencroff a szigonyt kirántotta az állatból, ezt találták felírva reá:

MARIA STELLA.
Vineyard.

Vineyard (szőlős kert) a neve a new-yorki kikötőnek; Maria-Stella pedig a hajó neve volt.

S mivel nem igen volt valószínű, hogy a Maria-Stella halászhajókat visszaköveteljék: a települők hozzáláttak, hogy azt magoknak foglalják le, mielőtt a feloszlás műve végbe menne rajta, s a madarak százezrei — melyek napok óta követték, s most mind a hullán táboroztak, úgy hogy puska-lövéssekkel kellett elűzni őket, — birtokukba vennék.

A czet a délsarki fekete, laposfejű czetek ritka szép példánya volt és pedig nőstény. Emlőiben nagy mennyiségű tejet is találtak, mely színére, ízére, sűrűségére egészen a tehéntejhez hasonlított. Szalonáját, mely két és fél láb vastag volt, nagy hasábokban vágták ki, s mindjárt a hely színén, odahozott nagy agyagedényekben ki is olvastották, hogy az olvadó zsír szagától a gránitlak környékét megkímélik. Maga a nyelve hatezer, az alsó állkapcsa pedig négyezer font olajat adott.

A zsiron kívül, mely a telepet faggyu-készlettel évekre elég volt ellátni, a legbecsesebb rész volt az ugynevezett halcsont, vagy halhéj, melynek, bár esernyőket nem akartak készíteni, még is vehették hasznát ők is. Az állat felső szájpadrása, két oldalán, mintegy 800 szarunemű, ruganyos és fésűalaku halhéjt tartalmazott, melyek rendeltetése a czetnek táplálékul szolgáló apró halak, puhányok s egyéb tengeri állatok visszatartása, mielőtt elnyelésökre kerülne a sor. Cyrus ezekből éles és hegyes nyilvesszőket és szuronyokat készített, melyek majd a téli vadászaton igen jó szolgálatot voltak teendők.

Mindezek után ismét a hajóépítéshez tértek vissza. Pencroff páratlan szorgalommal és kitartással dolgozott, úgy hogy május végével a hajó már felnyire készen is volt.

Május utolsó napján, mikor az ebédnél fölkelni s munkájához visszatérni készült, Spilett csak a vállára tette kezét, s így szólítja meg:

— Ej barátom, Pencroff; de nagyon siet. Nem innék még egy csésze kávé? (Bodza-forrázat főzetével helyettesítették a megszokott italt.)

— Köszönöm, nem többet.

— Hát egy pipa dohányt?

S ezzel a háta mögött tartott kezét elhúzva, egy megtöltött cseréppipát nyújtott az elbámult tengerész felé, míg Harbert vascsiptetőben szemet hozott a parázsról.

Pencroff csak elhalványult, majd kipirult, mintha csufot üznének vele. De Spilett oly jó indulatu mosolylyal nyújtotta felé a pipát, hogy lehetetlen volt visszautasítania. Szájába vette s a Harbert által odatartott parázson meggyújtotta. Mohón szívott öt vagy hat szippantást.

— Dohány, valódi dohány! — kiáltott fel végre.

— Még pedig ugyan illatos ám! — szólt Cyrus mosolyogva.

Pencroff csak szitta, szitta; s csak mikor vége volt, ért rá kérdezni:

— Ki fedezte föl? Nemde önnek köszönöm ezt, kedves Harbertem?

— Nem barátom, -- mondá az ifju — Spilett ur találta az erdőben.

— Igaz, — mondá Spilett — de Harbert ismerte föl s tőle származik e kellemes meglepetés eszméje is. Nem kisebb köszönettel tartozik Cyrus urnak az elkészítéseért és Nabnak, hogy azt titokban tartani segített.

— Mindnyájoknak! — kiálta föl Pencroff. — Mindnyájokat áldja meg érte az Isten! Én sem leszek érette háládatlan! megszolgálom még, életben, halálban!

(Folyt. köv.)

Házasságtörések almanachja.

Manapság mindenről könyvet irnak az emberek, de az a kötet amelyet most bocsátott ki Jacques Leblanc a francia fővárosban, bizonyos tekintetben páratlan. A könyv czime: *Házasságtörések almanachja*. Gyűjteménye ez azoknak az »esetek«-nek, amelyek a bíróság aktáiban szerepeltek. Tíz évre pillant vissza az almanach az asszonyi és férji bűnök lajstromaiban és egész garmadára való vigjáték- és tragédia-tárgyat halmoz össze. Amit asszonyi furfang a bűn elkövetésére kieszelt, az benne van mind ebben a gyűjteményben.

Hanem érdekes maga a könyv szerzője is, Jacques Leblanc. Mint ő maga mondja előszavában, két ízben házasodott és mind a két ízben megcsalta a felesége.

— De hogyan csaltak meg! — kiált föl a szerző. — Az első feleségem — szende, szőke, leányos arczu nő volt — csak ismeretlen emberekkel kezdett viszonyt s amint kedvese rájött a kiletére, szakított vele, bármennyire szerette is. Sokáig sejtetem sem volt a dologról, mert a jóbarátok, akik a legtöbb szolgálatot teszik az embernek, maguk sem tudtak róla semmit, Geneviève, ez volt a neve első feleségemnek, a Park Monceauba szokott járni délelőttönként, amikor én hivatalomban voltam elfoglalva. Ott leült egy padra és olvasott. Talán csakugyan nem volt semmi célja, de — mint később megbizonyosodtam — nem állt sohasem ellent a kísértésnek, ha csinos férfi ült melléje a padra és megszólította. Rendes furfangja azonban az volt, hogy hirtelen rosszullett színlelve, betért valamelyik gyógyszerárba. És amikor az udvarias gyógyszerész külön szobájából ismét távozott, én rendesen megvoltam csalva. Amennyire hézagos gyűjteményt szerztem is a ballépéseiről, körülbelül 400 esete volt Geneviève-nak... A második feleségem már sokkal disztinguáltabb volt. Az ő specialitása az idősebb urak voltak, akikkel a muzeumokban ismerkedett meg.

— Megutáltam a nőket, de megutáltam a férfiakat is; — folytatja tovább a szerző — s az a célom, hogy ebben a gyűjteményben tükröt állítsak

az erkölcstelenség ellen: hadd lássák az emberek, hogy milyen gonoszok.

Tíz év alatt a párizsi bíróságok 4785 házaspárt választottak el. Ezek közül kétharmad részben az asszonyok voltak a bűnösök. Ezeket az asszonyokat pedig a következő módon osztályozza Leblanc:

- 1947 asszonyra csak egy szeretőt lehetett rábizonyítani;
- 233 asszonyra kettőt-hármat;
- 17 asszonynak az előlétele került később napvilágra;
- 89 asszony meglopta az urát, hogy kedvesének adjon pénzt;
- 263 asszonyt a cselédje árult el;
- 44 asszonyt betegnek jelentett ki a bírólalag kirendelt orvos.

összesen 2593 bűnös asszony, akikre rábizonyult a bűn.

De csak 14 vallotta be a házasságtörést a többi egytől-egyig tagadott.

Más érdekes dolgokat is mond el az almanach: apák és anyák bűneit, akik áruba bocsátották saját gyermeküket és végül férjhez adták egy derék emberhez; aztán a férjek bűneit, akik a feleségük szépségét kamatoztatják; és tengernyi egyéb eseteket, amelyeket többé-kevésbé ismerünk a regényekből és a szinpadokról.

Mintegy négy év előtt tárgyalt a Szajnabalparti bíróság egy pört, amely igen különös családról nyujtott leleplezéseket. Egy Chaumont nevű nyugalmazott hivatalnokot pörölt be egy fiatal kereskedő, mert rászedte a leányával. Ennek a Chaumontnak három gyönyörűséges leánya volt. Ismerték is a párizsi urak a házat s tudták, hogy ott jól lehet mulatni. R... M... fiatal vagyonos kereskedőt is elvitte oda egy barátja s ez volt a veszte. Beleszeretett a kékszemeű Auréliebe és sejtelve sem lévén arról, hogy imádottnak multja is van, feleségül kérte. A házasság után aztán felnyitlak szemei, de mert szerette a feleségét, elhitte neki a mesét és megbocsátotta neki a tüzerhadnagyot akit könnyek közt bevallott. Hanem néhány hónap mulva gölya kelepelt már a kereskedő házában és egy jóakarója más meglepetéssel is megörvendeztette. Így tudta meg, hogy az a barátja, aki elvitte őt a Chaumonték házába, ügynöki díjat kapott az apától az esetre, ha a házasság létrejön.

Más lapon egy férj esetét olvassuk, aki hitvesének a szépségét kamatoztatta. A derék gentleman egy napon kellemetlen fölfedezésre ébredt: az asszony megszökött valakivel, akit igazán szeretett. Persze a férj kész lett volna a bocsánatra, ha a hitves okos lett volna és hazajött volna a mámor elszállta után. Csakhogy a mámor nem akart elszállni és az asszony tudni sem akart többé az uráról. Így indította meg a válópört a férj. Hanem a bíró előtt érdekes jelenet játszódott le, amikor az asszony a férje szemébe mondta:

— Csak te hallgass! Nem te mondtad magad, hogy megengedsz mindent, ha hasznod van belőle? Nem te mutattad be nekem azokat a gazdag urakat, aiktól éveken át éltünk... Most persze, amikor igazán szeretek egy férfit, talpra állsz és a melledet vered, hogy megcsaltalak... gazember!

Az öreg uraknak különben igen jelentős szerep jutott ebben az almanachban s ha igaz minden eset, amit Leblanc felsorol, akkor a párizsi öreg urak büszkék lehetnek sikereikre. Az apróhirdetések a

megmondható, mennyi fiatal asszony fordul hozzájuk pillanatnyi pénzzavarukban. De ők is lépnek sokszor. Tíz év alatt egész sereg olyan pört vittek a párizsi bíróságok előtt, amelyekben galáns szívű, bár hófehér hajú gentlemanek kerestek védelmet zsaroló férjek ellen, akik felhasználva feleségük könnyű erkölcsét, hálóbba csalták a hiszékeny aggastyánt s aztán botránnyal fenyegetőzve, pénzt csikartak ki tőlük.

Most, amikor trónok skandalumaival van tele a világ, mindenesetre aktuális ez a könyv, amelyből egy tanulságot merit a szerző: hogy a nőnek sohsem elég egy szívnek a szerelme. Ismernie kell mást is, hacsak kíváncsiságból is. Szellemes elmefuttatás beszél az aszfaltról, az emberektől nyüzsgő boulevardokról, ahol lépten-nyomon házasságtörésbe botlik az ember.

— Ha azt akarod, hogy hű legyen hozzád az asszony, — fejezi be könyvét Leblanc — akkor zárd őt a lakásba s lakatold le az ajtókat, ablakokat; állíts alabárdost a kapud elé, vagy magad légy az őre... de még akkor is jólteszed, ha szüntelenül nyitva tartod a szemed és olykor-olykor bepillantasz a fülké közé — mert az asszony a falakon keresztül is becsempészi a kedvesét ha meg akar csalni.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Doór Ferencz, Alsó-Árpás, 6 korona 75 fillért; *Kondor Gyula, Balla*, 6 korona 80 fillért; *Pekurár Simon, Soborsin*, 9 korona 80 fillért; *Tóth Ferencz, Anina*, 16 korona 55 fillért; *Dietz Antal, Gyulafalva*, 26 korona 87 fillért; *Szathmáry Károly, Uj-Arad*, 26 korona 90 fillért; *Gottrich Márton, Vecsés*, 28 korona 23 fillért; *Deák Rencsisovszky József, Nagy-Becskerek*, 34 korona 14 fillért; *Kaczér A. Ferencz, Budapest*, 36 korona 30 fillért; *Csikész Géza, Budapest*, 36 korona 86 fillért; *Vécsei Frigyes, Budapest*, 38 korona 66 fillért; *Koller Ede, Sziszek*, 63 korona 33 fillért; *Dobos Elek, Szombathely*, 95 korona 90 fillért köszönettel nyugtázzuk, megfelelően elszámoltuk. — *Csik Gusztáv, Királyháza*, február hóra; *Benczura József, Velejte*, márczius hóra; *özv. Juhász Gáborné, Boba*, márczius hóra; *Kocsis Bálint, Királyháza*, április hóra; *Gottrich Sándor, Szt.-Lőrincz*, márczius, április és május hónapokra; *Krejszik Adolf, Budapest*, április és május hónapokra; *Gulyás György, Török-Szt.-Miklós*, április és május hónapokra; *Kell István, Vajda-Hunyad*, április és május hónapokra; *Kormos György, Budapest*, április és május hónapokra; *Reinhold Rezső, Budapest*, április és május hónapokra; *Bácsi Imre, Gyoma*, április és május hónapokra; *Juhász Péter, Körpa*, márczius, április, május és június hónapokra; *Markuszek József, Kecskemét*, április, május és június hónapokra; *Bauer János, Hatvan*, április, május és június hónapokra; *Mustos István, Nagy-Bolyk*, május és június hónapokra; *Petűs Bálint, Pelsűcz*, május és június hónapokra; *Bartosics József, Pozsega*, május és június hónapokra; *Kovács Károly, Tószeg*, május és június hónapokra; *Asztalovszky Kálmán, Dovalló*, május és június hónapokra; *Ormi Miksa, Buttyin*, május és június hónapokra; *Szekeres Ferencz, Brassó*, május és június hónapokra; *Csordás János, Losonez*, június hóra; *Tusán József, Budapest*, május, június és július hónapokra könyveltük.

Laptulajdonos: benedekfalvi Luby Gyula.

Felelős szerkesztő: Turtsányi Vilmos.